

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi

oppivelvollisuus@minedu.fi

OKM, lausuntopyyntö OKM/kirje VN/1985/2020- OKM-1 hallituksen esityksestä oppivelvollisuuslaiksi ja siihen liittyviksi laiksi

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä oppivelvollisuuslaiksi ja siihen liittyviksi laiksi.

Sedu haluaa tuoda lausunnossaan esiin seuraavia näkökohtia.

Yleistä

Ammatillisen koulutuksen reformin ja lainsäädännön periaatteet ja osaamisperusteisuus ovat olleet kannatettavia ja niiden myötä ammatillista koulutusta on kehitetty isoin askelin eteenpäin. Osaamisperusteisuus tulisi pitää edelleen tärkeänä tukirankana myös uusissa lakiesityksissä. Pakko on huono motivaattori, mutta osaaminen ja osaamisen lisääminen ja siten osaamisperusteisuuden tukeminen elintärkeää Suomen elinkeinoelämän toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Riittävien perustaitojen turvaaminen jokaiselle on ehdottoman välttämätöntä, mutta esim. avustavissa tehtävissä koko toisen asteen tutkinnon suorittaminen ei ole välttämätöntä vaan ”hybridimaisesti” osaamisen saavuttaminen ja osaamisen lisääminen tulee voida turvata. Tällä hetkellä eivät kaikkien perusasteelta siirtyvien valmiudet välttämättä riitä koko toisen asteen tutkinnon suorittamiseen.

Vapaa hakeutumisosoikeus ja oppivelvollisuuden kustannukset

Vapaan hakeutumisosoikeuden säilyttäminen toisen asteen koulutuksessa on tärkeää. Vaikka lähialueelta löytyisikin toisen asteen toimija ovat aiempien vuosien sopeuttaminen ja rahoitusleikkaukset aiheuttaneet keskittämistarpeita ammatillisen koulutuksen toteuttamisessa. Opiskelijan ammatillista kiinnostusta tulee voida tukea opiskelijan ohjauksessa ja opiskelijavalinnoissa.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä esittää, että oppivelvollisuuden kustannuksia ja rahoitusta tarkennettaessa tulee huomioida Suomessa alueiden eroavuus. Toisella alueella jo 20 km:n matkan kulkeminen ei ole mahdollista, koska julkinen liikenne ei monella alueella toimi. Täten opiskelijan hakeutuminen ammatilliseen koulutukseen edellyttää asumista toisella paikkakunnalla ja alle 17 vuotiaan osalta turvallisuutta voidaan varmentaa valvotulla asumisella. Koulutuksen järjestäjien toteuttamat opiskelija-asumisen palvelut tulee korvata täysimääräisesti.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä esittää, että oppivelvollisuuden kustannuksia ja rahoitusta tarkennettaessa tulee huomioida Suomessa alueiden eroavuus. Toisella alueella jo 20 km:n matkan kulkeminen ei ole mahdollista, koska julkinen liikenne ei monella alueella toimi. Täten opiskelijan hakeutuminen ammatilliseen koulutukseen edellyttää asumista toisella paikkakunnalla ja alle 17 vuotiaan osalta turvallisuutta voidaan varmentaa valvotulla asumisella. Koulutuksen järjestäjien toteuttamat opiskelija-asumisen palvelut tulee korvata täysimääräisesti.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta on viime vuosina leikattu useaan otteeseen, joten uudistukseen tarvittava rahoitus tulee turvata koulutuksen järjestäjille täysimääräisesti, jotta ammatillisen koulutuksen reformin mukaiset tavoitteet ja koulutuksen laatu voidaan turvata. Lisäksi tulee huomioida, että ammatillisessa koulutuksessa eri koulutusaloilla on huomattavia eroja kustannuksissa mm. suoja- ja turvavarusteissa, joiden osalta alakohtainen huomioiminen on huomioitava kustannustekijöinä.

Riittävä ohjauksen toteuttaminen sekä nivelvaiheen että koko toisen asteen koulutuksen aikana tulee voida turvata jokaiselle.

Tiedon siirtyminen perusasteelta toisella asteelle (Tietosuojalaki, Tiedon hallintalaki) tulee tapahtua viivytyksettä heti lain voimaan tullessa, koska muuten tiedot joudutaan tekemään kahteen kertaan ja ns. ”saattaen vaihto” ei silloin voi toteutua, jos koulutuksen järjestäjät ovat eri hallinnon alla toimivia, kuten useimmiten perusasteelta (kunta) ammatilliseen koulutukseen (kuntayhtymä, säätiö, yksityinen) siirryttäessä on tilanne. Tehokkaaseen tiedonsiirtoon liittyy myös luki- ja matikkatestaukseen liittyvä tiedonsiirto sekä erityiseen tukeen liittyvän tiedon siirtäminen.

Ohjausvelvoite ja ”kadonneiden” etsiminen tulee toimia aukottomasti ja kaikkien osapuolten vastuut selkiytettävä edelleen. Selkiytystä vaatii myös se, milloin vastuu hakijasta/opiskelijasta siirtyy vastaanottajalle. Opiskelija voidaan valita opiskelijaksi, mutta tuleeko hän ”aidosti” opiskelemaan.

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki kattaa esitetyn muutoksen jälkeen myös vapaan sivistystyön opiskelijoita. Tarkoittaako esitys, että oppivelvollisuuslaki ohjaa opiskelijat hakeutumiaan ammatillisessa koulutuksessa aina perustutkintoon tai tulevaan Tu-va –koulutukseen? Käytännössä jatkuvan haun kautta on mahdollisuus hakeutua myös opiskelemaan ammatillista tutkinnonosaa tai osia. Jos valitaan tutkinnonosaan -> kattaako oppilas- ja opiskeluhuoltolaki myös nämä opiskelijat? Lakiluonnoksen

mukaan, jos hakija ei hae tai tule valituksi –kunta/ kaupunki lähettävänä tahona ohjaa Tu-va-koulutukseen.

Käytännössä kuitenkin tutkinnon osittain suorittaminen voi olla hyvä vaihtoehto nuorellekin.

Muuttuuko etsivä nuorisotyö ”pakolliseksi”? Nythän se on vapaaehtoista, eli jos sellaisena säilyy, vapaaehtoisuus ei ole paras mahdollinen lähtökohta.

Jos oppivelvollinen voidaan erottaa enintään 3kk ajaksi niin kuka ”ottaa kopin” opiskelijasta tänä aikana? Päätyykö oppilaitoksen vastuu siksi ajaksi kun erottaminen astuu voimaan.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu esittää, että oppivelvollisuuslain voimaantuloa siirrettäisiin vuodelle ja voimaantulo tulisi yhtenevästi Tu-va-koulutuksen kanssa. Tällä hetkellä koulutuksen järjestäjät ovat aloittamassa vuoden 2021 talousarvio- ja toimintasuunnitelmavalmistelut ja mahdollisen uuden lain ja lakimuutosten osalta toiminnan suunnittelua ja talousarviolaadintaa on haasteellista toteuttaa. Myös Tu-va-koulutusten aikainen (jos kunta toimijana) ammatilliseen orientoivien toteutusten välinen kustannusjako tulee selkiyttää.

Seinäjoella 15.6.2020

Reija Lepola
kuntayhtymän johtaja, rehtori
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu
reija.lepola@sedu.fi
040 830 4256